سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۰، دی ۱۴۰۰، ۱۰۶۴-۱۰۶۳

مقدمه‌ای بر انواع نویسندگی افتخاری

An Introduction to Honorary Authorship

محسن رضائیان[۱]
M. Rezaeian

تاکنون پیرامون مسائل و مشکلاتی که ممکن است در زمینه نویسندگی مقالات علمی مطرح گردد، موضوعات گوناگونی را به رشته تحریردر آورده‌ایم [۵-۱]. ازآن جمله، پیرامون انواع گوناگون وضعیت نویسندگی گفتیم که افراد ممکن است یا نویسنده واقعی یک مقاله باشند، یا نویسنده افتخاری (Honorary) و یا نویسنده روح مانند (Ghost). که دو مورد آخر، از مصادیق بارز وضیعت نویسندگی غیر اخلاقی (Unethical authorship) است. در اولین مورد، یعنی نویسندگی افتخاری، اسم فردی بدون آن که شرایط نویسندگی داشته باشد، به اسامی نویسندگانی یک مقاله اضافه می‌گردد. در حالی که در دومین مورد، یعنی نویسندگی روح مانند، اسم فردی که تمام شرایط نویسندگی را دارا بوده است، از زمره اسامی نویسندگانی یک مقاله حذف می‌گردد [۵].

مطالعات مختلف نشان می‌دهند که وضعیت نویسندگی افتخاری، بیش‌تر از نویسندگی روح مانند رخ می‌دهد. از همین رو، دراین سخن سردبیری قصد داریم که انواع نویسندگی افتخاری که ممکن است رخ دهند را، با تفصیل بیش‌تری شرح دهیم. اولین مورد از نویسندگی افتخاری را اصطلاحاً نویسندگی هدیه‌ای (Gift authorship) می‌گویند. در این حالت، نام فردی به دلیل احترام یا قدردانی از وی، در زمره نویسندگی یک مقاله ثبت می‌گردد. دلیل ذکر نام وی، آن است که نویسندگانی واقعی مقاله می‌اندیشند با اضافه کردن نام وی، او ممکن است که بعداً نام آن‌ها را در مقالات خود اضافه کند. هم‌چنین، وی ممکن است در مقالات بعدی خود، مقاله حاضر را مورد استناد قرار دهد [۶].

دومین مورد از نویسندگی افتخاری را اصطلاحاً نویسندگی مهمان (Guest authorship) می‌نامند. در این حالت، نویسندگان یک مقاله، از یک پژوهش‌گر شناخته شده درخواست می‌نمایند تا نام وی را درزمره نویسندگان قرار دهند. با انجام این‌کار، آن‌ها

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-17]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.9.7]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1063]

امیدوارند که احتمال چاپ و احتمال دادن استناد به مقاله خود در صورت چاپ را افزایش دهند. آن‌ها هم‌چنین، ممکن است با اضافه کردن اسم یک پژوهش‌گر شناخته شده دانشگاهی، سعی نمایند تا رابطه خود با صنعت را مخفی نمایند [۶].

بالاخره، سومین حالت نویسندگی افتخاری را اصطلاحاً نویسندگی قهری (Coercive authorship) می‌نامند. در این حالت، یک محقق ارشد (Senior researcher)، یک محقق جوان (Junior researcher) را مجبور می‌کند که نام نویسنده‌ای را به عنوان هدیه و یا میهمان، به اسامی نویسندگان یک مقاله اضافه کند. این حالت، شدیدترین انحراف از اصول اخلاقی نویسندگی است. چون، نه تنها اسم یک فرد که شرایط نویسندگی را ندارد، به زمره نویسندگانی یک مقاله اضافه می‌نماید بلکه، بیان‌گر آن است که اعمال نظر پژوهش‌گران ارشد بر پژوهش‌گران جوان، هنوز در نظام‌های دانشگاهی جهان رخ می‌دهد [۶].

در خاتمه، ذکر این نکته ضروری است که این احتمال وجود دارد که در برخی موارد، هر سه نوع نویسندگی افتخاری که در فوق به آن‌ها اشاره گردید، در کنار یک‌دیگر رخ دهند [۶].

References

[1] Rezaeian M. An Introduction to Hyper-authorship Phenomenon. *JRUMS* 2021; 20 (1): 1-2.

[2] Rezaeian M. Supervisors Should Be More Vigilant When Their Students Are Writing an Article. *JRUMS* 2020; 19 (9): 907-908.

[3] Rezaeian M. Authorship in students' research. *JRUMS* 2012; 11 (6): 511-512.

[4] Rezaeian M. Classification of Research Misconducts. *JRUMS* 2015; 13 (10): 923-924

[5] Rezaeian M. How to Prevent Authorship Dispute. *JRUMS* 2009; 8 (2): 75-78.

[6] Aliukonis V, Poškutė M, Gefenas E. Perish or Publish Dilemma: Challenges to Responsible Authorship. Medicina (Kaunas). 2020 Mar 12; 56(3): 123. doi: 10.3390/medicina56030123.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-17]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.9.7]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1063]